

COMIAT A L'ANTÒNIA BUIXADÉ

Albert Antonell i Ribatallada

EL nostre Arxiu es va fent gran d'edat i de fets. Fa camí per l'àmbit cultural castellarenc i català, com tu volies i, com tota obra humana, amb encerts i errors. Amb èxits i ensopegades, com ha de ser, però viu i lluita en la mesura de les seves possibilitats. Crec que aquest era el camí que tu volies donar-li quan vares acceptar la sol·licitud de col·laboració per ésser un membre de la gestora que tramità i endegà formalment i oficial l'Arxiu d'Història de Castellar. Eres l'única dona d'aquell grupet de castellarencs que el 1982 donaven l'empenta definitiva de creació de l'entitat que uns anys abans havia nascut precàriament per un d'aquells rampells que tots teníem llavors,

per anar empenyent endavant les coses del poble. Amb l'elaboració i aprovació dels estatuts, que tu vares ajudar a fer i vares signar quedava definitivament endegat l'Arxiu. També tu vares ésser un dels vint castellarencs que avalaren personalment el crèdit d'un milió de pessetes que feien falta en aquell moment a l'Ajuntament per donar la paga i senyal al prestamista que s'havia fet amb la propietat de la casa Ribas i més endavant comprar-la per al poble.

Tu sempre estaves disposada a treballar o fer quelcom pel teu poble i la seva gent. Sempre. Creies en la gent. Et senties solidària i donaves generosament el que tenies. Amistat, treball i noble convivència. Jo, personalment, de la teva actitud en general sempre n'he tret una lliçó de positiu humanisme.

El 1983 vares enllestir i publicar al número 9 d'aquesta mateixa revista el magnífic treball «La Farga del meu record», una bona crònica per a comprendre com va ésser la vida social i política del nostre poble als anys trenta.

A tu, la guerra civil de 1936 et va agafar podríem dir, a l'inici de l'adolescència, i la post-guerra et va posar al costat dels vençuts d'una manera brutal i injusta, havent de viure i patir el fet de l'afusellament del teu pare, en Valentí Buixadé. Podem dir, doncs, que la vida, i per extensió una part del teu poble, et va tractar de la pitjor manera possible, quedant soles i desvalgudes la teva mare i tu per enfrontar-vos amb l'extrema pobresa d'aquells anys. Quina prova més dura a l'inici i desenvolupament de la teva joventut!

La lliçó ha estat, per a mi, que tu mai no vares tenir la lògica reacció de rebuig i repressàlia vers el comú que t'havia fet tan mal. Podríem dir que el poble et va maltractar i tu mai no t'hi vares tornar. A l'inrevés, mitjançant els llibres —eres una gran lectora— et forjaves una formació autodidacta, sòlida i equilibrada. Amb generositat, vares col·laborar entusiàsticament i seriosa pel teu poble en diversos camps, laboral, de la dona, teatral, de publicacions i cultura en general i en el polític i sindical quan, al 1979, començà de nou el joc democràtic. No és d'estranyar, doncs, que amb empena i gran il·lusió aportassis el teu esforç a la creació d'una entitat que començava la seva tasca en un camp fins aleshores inexistent al nostre poble. Tu, amb visió de futur i esperança, volies que el teu estimat Castellar comencés a escriure i servir la seva història.

Aquesta història que ara ha volgut, massa aviat i de manera sobtada, que tu fossis la primera dels fundadors oficials que ha passat el relleu definitiu a les noves generacions. Aquesta gent jove que jo voldria que veiessin en tu el gran exemple de ciutadania i catalanitat que tant ens vares prodigar. Antònia, de tot cor, la gent de l'Arxiu et diem adéu. Tu has finit, però la teva obra a l'Arxiu, al teu poble i a la teva pàtria, perviurà i fruitarà. L'obra col·lectiva anirà endavant gràcies a persones com tu que un dia vàreu tenir la voluntat i l'encert d'endegar-les. Antònia, el teu allionador i generós record ens acompanyarà per sempre.